

Ålands landskapsregering
Att: Olle Ekström
Pb 1060
AX-22111 Mariehamn

Utlåtande över ny barnomsorgslagstiftning

Sammanfattning

Enligt förslaget till ny barnomsorgslagstiftning 2 kap. 3 § kommer gruppfamiljedaghem att bli en av tre godkända verksamhetsformer. ÅMHM vill påminna om att lokalerna för gruppfamiljedaghem och daghem kräver godkännande från ÅMHM innan verksamheten kan påbörjas, till skillnad från familjedaghem där kommunen godkänner och upprätthåller tillsynen av lokalerna. Det är viktigt att verksamhetsutövaren känner till att detta för att undvika omkostnader i ett senare skede, varför detta med fördel tydligare kunde lyftas fram i lagframställningen.

ÅMHM utför även regelbunden tillsyn vid objekten med stöd av bl.a. LL om hälsovård (ÅFS 1967:36), LF om hälsovård (ÅFS 1973:63), LF om Ålands byggbestämmelsesamling (ÅFS 109/2008), Livsmedelslagen (FFS 23/2006) antagen genom LL 2007:26 om tillämpning i landskapet Åland av livsmedelslagen, Lagen om konsumtionsvarors och konsumenttjänsters säkerhet (FFS 75/2004) antagen genom Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om produktsäkerhet (1988:8) och Tobakslagen (1978:52) för landskapet Åland (1997/64). Flera av de krav som ställs i barnomsorgslagen sammanfaller med de krav som kan ställas med stöd av de lagar myndigheten har tillsyn över, varför ÅMHM ser intressanta samarbetsvinster genom en bättre kommunikation mellan tillsynsinstanserna.

Motivering

ÅMHM är prövnings- och tillsynsmyndighet inom miljö-, hälso-, livsmedels- och djurskyddslagstiftningen. Till myndighetens uppgifter hör att godkänna lokaler för verksamheter såsom daghem och gruppfamiljedaghem. Vidare tar myndigheten ut årliga avgifter för den omfattande tillsyn som regelbundet utförs och inbegriper allt från hälsoaspekter, sanitära förhållanden, livsmedelshantering till produktsäkerhet. ÅMHM noterar att myndighetens ansvarsområden delvis även tas upp i barnomsorgslagen, varför en bättre samordning av insatserna mellan myndigheterna skulle kunna gynna båda parter och barnskyddet i landskapet.

Vid godkännande och regelbunden tillsyn av ett objekt som även berörs av barnomsorgslagen kontrollerar ÅMHM bl.a. följande;

Allmänt

- Allt ska vara säkert ur ett barnperspektiv (skåp, hyllor och eluttag mm.).
- Tobaksrökning och husdjur ska inte förekomma i lokalen eller på området.

Inomhus

- Golv, väggar och tak ska vara hela och lätt rengörbara (speciellt viktigt i köket) för att en god hygienisk standard ska kunna upprätthållas.
- Luftomväxlingen ska vara tillräcklig, vilket ofta styrkt med ventilationsprotokoll, temperaturen vara mellan 20-22°C och belysningen tillräcklig och ändamålsenlig för verksamhetens art.
- Bullernivåerna ska vara acceptabla.
- Tillgång till korrekt utrustade toaletter och tvättställ i relation till antalet barn och personal ska finnas.
- Funktionella och välutrustade låsta städskrubbar med städmaterial och kemikalier ska finnas.

Livsmedelslokalen

- Ett giltigt egenkontrollprogram med tillhörande kritiska kontrollpunkter ska upprättas och följas för att säkerställa en god hygienisk standard i livsmedelslokalen.
- Kökspersonalen ska kunna uppvisa friskhetsintyg och hygienpass.
- Utrustningarnas skick t.ex. frysar, kylar, fläktar och skärbrädor mm. ska vara god och säker.
- Avfallshanteringen och hantering av tomma livsmedelslådor ska vara god.
- Kökets ska ha ett separat städskåp/städskrubba.

Utomhus

- Redskap och utrustning kontrolleras avseende säkerhet och slitage, samt uppfyllandet av gällande standarder.
- Bullernivåerna ska vara acceptabla.
- Hela utomhusområdet ses över för att utröna om det förekommer andra risker som kräver åtgärder.
- Området ska vara ingärdat.

ÅMHHM ska även utanför den regelbundna tillsynen agera om risker finns för barnens hälsa eller säkerhet till följd av yttre miljö då de vistas vid objektet. Detta gäller ofta i praktiken hälsorisker till följd dålig inomhusluft som kan ha orsakats av ventilations- eller mögelproblem, men kan även gälla exempelvis skadegörelse på lekställningar eller skadedjursbekämpning.

ÅMHHM vill uppmärksamma lagstiftaren på att även lokaler för den nya verksamhetsformen gruppfamiljedaghem ska godkännas av ÅMHHM innan verksamheten kan öppnas. Detta kunde med fördel tydliggöras i lagen. ÅMHHM har erfarenheten att gruppfamiljedaghem ofta placerats i byggnader eller lägenheter som inte varit optimala för verksamhetens art, vilket i förlängningen kan innebära kostsamma ombyggnationer. För att undvika dylika problem bör verksamhetsutövaren i ett tidigt stadium få reda på vilka krav som ställs för att

kunna ta kontakt med myndigheten och diskutera olika lösningar. Detta förutsätter att verksamhetsutövaren känner till att gruppfamiljedaghem ska godkännas och inte dyker upp i sista minut med en anhållan, varför ÅMHM önskar att detta kan förtydligas i lagsframställningen.

Bakgrund

Ålands landskapsregering har den 25 augusti 2009 begärt myndighetens yttrande över ny barnomsorgslagstiftning. Yttrandet ska vara landskapsregeringen tillhanda senast den 28 september 2009.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Yvonne Österlund
Myndighetschef
Beslutande

Magnus Eriksson
Miljöskyddsinspektör
Föredragande